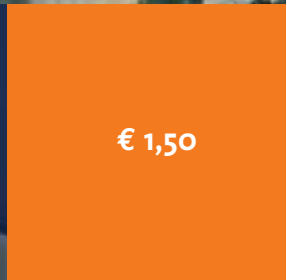

De Keizer te Rijk

35
km

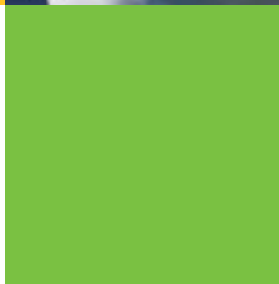
Romeins-Bataafse fietsroute van Nijmegen naar Plasmolen

€ 1,50

Rijk Nijmegen

Voel je de Keizer te Rijk!

Lengte

35 kilometer

Begin-/eindpunt:

Museum Het Valkhof,
NS Station Nijmegen of
Nijmeegs Uitburo/VVV,
Keizer Karelplein 32h.

Museum Het Valkhof,

Kelfkensbos 59, Nijmegen.
Geopend: di-vr 10-17 uur; za,
zo en feestdagen 12-17 uur
www.museumhetvalkhof.nl

Museum Ceucium,

Castellum 1, Cuijk.
Geopend: mei-oktober.
di-vr 11-16 uur, zon 13-17 uur,
november-april: zon 13-17 uur.

Eten en drinken

Langs de gehele route in
Nijmegen, Berg en Dal,
Groesbeek, Plasmolen, Mook
en Molenhoek.

Openbaar vervoer

Treinstations in Nijmegen
en Cuijk.
Buslijn 83 (Nijmegen-Venlo)
stopt in Malden, Molenhoek,
Mook en Plasmolen.

Fietsverhuur

Rijwielshop Station
Nijmegen, 024 - 3229618.
Hotel Courage, Waalkade
108-112 Nijmegen,
024 - 3604970.
De Dolfijn, Kanaalweg 14
Mook, 024 - 6962310.
Bungalowpark De Riethorst,
Riethorsterweg 13,
Plasmolen, 024 - 6962370.

Praktische informatie

Routebeschrijving

U vindt de routeaanwijzingen steeds in de linkerkolom van de pagina's. Daarnaast staan de beschrijvingen van interessante locaties en achtergrondinformatie.

Achterin het boekje vindt u een uitneembaar kaartje.

De route is niet bewegwijzerd. U heeft de aanwijzingen en de kaart dus nodig om de route te volgen.

Afkortingen routeaanwijzingen

LA linksaf
RA rechtsaf
RD rechtdoor

De hoofdletters A t/m T verwijzen naar de beschrijvingen op de rechterkant van een pagina.

Fiets

Het unieke landschap in deze route stelt wel eisen aan het materiaal waar u mee op pad gaat. Een fiets met versnellingen is onontbeerlijk vanwege de pittige klimmetjes naar Berg en Dal en achter Groesbeek. Zorg ook dat uw remmen in orde zijn, want bergaf kan het hard gaan. De route is vanwege het grote aandeel onverharde paden minder geschikt voor racefietsen met dunne banden.

De Keizer te Rijk

Deze fietsroute biedt u een prachtige dwarsdoorsnede door het Romeinse landschap. We beginnen middenin de Romeinse stad en komen langs grafvelden, inheemse dorpjes en de resten van een enorme villa. Maar we komen ook op het spoor van Romeinse wegen, een waterleiding en het Romeinse verdedigingssysteem.

Nijmegen

Rond 18 voor Christus kwamen de Romeinen voor het eerst in ons land. In Nijmegen-Oost legden ze een groot legerkamp aan op de Hunerberg. Even daarna bouwden ze op en rond het Valkhof een hoofdstad voor de Bataven, *Oppidum Batavorum*. Na de Bataafse Opstand in 69-70 herbouwden de Romeinen het legerkamp op de Hunerberg in steen. Tegelijk verrees in Nijmegen-West een compleet nieuwe stad, *Ulpia Noviomagus*. Deze stad kreeg rond het jaar 100 officiële stadsrechten van keizer Traianus en is daarmee met afstand de eerste en oudste stad van Nederland. Ruim 150 jaar later werd Noviomagus verlaten. De overgebleven bevolking trok zich terug rond het Valkhof, waar een indrukwekkend fort hen beschermde. Vlak na het jaar 400 namen de Franken de macht over en verdwenen de Romeinen geruisloos van het toneel.

Bataafse opstand (bron: Kelvin Wilson)

Het achterland

De Romeinse cultuur concentreerde zich niet alleen in de stad Nijmegen, maar had ook grote uitstraling op het omliggende land. Inheemse, Bataafse mannen namen dienst in het Romeinse leger, terwijl hun familie handel dreef op de markt in Noviomagus. De bevolking profiteerde van de toegenomen welvaart en gedroeg zich steeds Romeinser. Op het platteland verrezen villa's van rijke Romeinen, zoals in Plasmolen. Soms als luxe buitenhuis, soms als grootschalig landbouwbedrijf om voedsel te produceren voor de 5000 legionairs en 5000 burgers in Nijmegen. Daarnaast bood het platteland ruimte voor de nodige infrastructuur, zoals een aquaduct (waterleiding), een verdedigingssysteem met wachttorens en bovenal een voor die tijd zeer modern wegennet.

Wegen

In Romeinse handen werd de wegenbouw verheven tot een ware kunstvorm. De ingenieurs lieten zich niet terugschrikken door bergen, dalen, rivieren en drassige bodems. Ze bouwden dammen, bruggen en zelfs tunnels om landschappelijke hindernissen te overwinnen. Getuigenissen van deze bouwkunst zijn nog overal rond de Middellandse Zee te vinden. In onze streken zijn die voorbeelden veel zeldzamer en moeten we goed zoeken om de wegen terug te vinden. Op de route hebben we het geluk om vele kilometers zo'n Romeinse snelweg te kunnen volgen.

Routebeschrijving

- 1 Start Kelfkensbos/
Museum Het Valkhof.

A

Godenpijler

- 2 Vanuit het museum LA,
St. Jorisstraat. **B**

A Kelfkensbos

Midden op het plein staat een moderne zonnewijzer. Het onderste deel daarvan is een replica van een hier gevonden godenpijler. Keizer Tiberius liet de godenpijler rond het jaar 17 oprichten in het toen net aangelegde stadje *Oppidum Batavorum*. De keizer zelf staat er ook op, als overwinnaar. De godin Victoria kroont hem met een lauwerkrans. *Oppidum Batavorum* ging tijdens de Bataafse Opstand in het jaar 70 in vlammen op. In de vierde eeuw bouwden de Romeinen op en rond het Valkhof een fort of *castellum*. Op het plein ziet u twee banen van geribbelde steentjes die de plaats van de dubbele gracht van dat castellum aangeven. Vergeet vooral niet een bezoek te brengen aan Museum Het Valkhof. Het museum heeft een enorme archeologische collectie en geeft een goed overzicht van de Romeinse geschiedenis van stad en land.

B Keizer Traianus

Midden op het naar hem genoemde plein staat een standbeeld van keizer Traianus. Hij staat eigenlijk aan de verkeerde kant van de stad: de nederzetting die van hem rond het jaar 100 stadsrechten kreeg, ligt in het huidige Waterkwartier in Nijmegen-West. Traianus gaf de stad ook nog het recht om zijn familienaam *Ulpus* te gebruiken, zodat de stad voluit *Ulpia Noviomagus* ging heten.

Bronzen portret van Traianus, Museum Het Valkhof

- 3 Bij Traianusplein grote straat (Canisiussingel) oversteken.
- 4 Na 20 m voorrangsweg oversteken.
- 5 RA, Graadt van Roggenstraat, gaat over in Barbarossastraat.

C Legioenskamp

Het legerkamp van Augustus ligt op een vlakte, begrensd door een steile rand. De vlakte is ontstaan door het uitspoelen van de verderop gelegen stuwwal, terwijl de steile rand is afgeslepen door Rijn en Waal. Dwars op de steilrand ligt een natuurlijk dal, het Vrouwendaal, dat de soldaten van keizer Augustus gebruikten als gracht van hun legerplaats. Als u het Vrouwendaal passeert, loopt u dus eigenlijk de legerplaats binnen.

- 6 LA, Arnoldstraat.
- 7 RA, Batavierenweg. C
- 8 RA, Ottostraat.
- 9 LA, Ubbergseveldweg. D

De legerplaats van het Tiende Legioen, gezien vanuit het oosten. In het midden van het kamp ligt de principia (D). Precies in het midden van de tekening ligt de oostelijke poort (E). Helemaal links ziet u het marktgebouw (F). (Bron: Kelvin Wilson)

D Principia

De Ubbergseveldweg valt ongeveer samen met de belangrijkste weg in het legerkamp, de *via principalis*. Aan deze weg, precies in het midden van het kamp, lag het hoofdkwartier, de *principia*, het kloppend hart van alle militaire activiteit. De Romeinen bouwden het in monumentale stijl. In de tuin links van Ubbergseveldweg 64 liggen de funderingen van de monumentale toegangspoort - helaas onzichtbaar - verscholen onder het gras.

- 10 RD. **E**
- 11 RA, Broerweg.
- 12 Na het plein LA,
Populierstraat. **F**
- 13 Einde weg LA, Eikstraat.

E Poort

Precies op het einde van de Ubbergseveldweg stond de poort van het houten legerkamp van Augustus (uit 18 v.Chr.) en de stenen legioensplaats van het Tiende Legioen (70-105). U fietst beide kampen nu dus uit. De Beekmansdalseweg aan uw linkerhand is een natuurlijk dal dat de Romeinen gebruikten als weg. Links boven de Beekmansdalseweg kunt u zien hoe het terrein van de legerplaats zich verder uitstrekt tot aan de rand van de heuvel. Vanwege het hoogteverschil is dit terrein de meest strategische locatie in de wijde omgeving.

*Houten poort van het legerkamp uit de tijd van Augustus
(bron: Maas & Van Rootselaar)*

F Marktgebouw

Grijze strepen in het plaveisel geven de contouren aan van een marktgebouw of *forum*. Het marktgebouw had een omvang van 135 bij 165 meter en is daarmee het grootste Romeinse gebouw van Nederland. Als u op de kruising van de Populierstraat en de Eikstraat staat, krijgt u een indruk van de grootte. Links in de verte ziet u de Ubbergseveldweg liggen. Tot daar liep ook het marktgebouw.

Drusus

- 14 Einde weg RA, Ubbergseveldweg. **G**
- 15 Met de bocht R mee.
- 16 Bij kruispunt LA steil omhoog, Beukenlaan. **H**
- 17 Na 300 m schuin rechts omhoog, Berkenlaan, gaat over in Stollenbergweg.
- 18 Alsmaar RD, bordje doodlopende weg negeren. Einde weg LA, Oude Kleefsebaan. Na 900 m ziet u rechts van het fietspad een diepe geul. **I**
- 19 RD, 3e weg RA, Zevenheuvelenweg.
- 20 Einde weg RA, Clarenbeekseweg.
- 21 Bocht RA, Meerwijk-selaan.

G Drusus

Links liggen de resten verscholen van een heel bijzonder legerkamp. Het is aangelegd in 10 v. Chr., kort na de grote legioensplaats van Augustus. Het relatief kleine legerkamp diende als commandopost voor de grote militaire campagnes naar Germanië tussen 10 v. Chr. en 16 na Chr. Hier stond ook de monumentale commandantwoning van Drusus, de schoonzoon en gedoodverfde opvolger van keizer Augustus. Lang heeft Drusus niet van zijn Nijmeegse woning kunnen genieten. In 9 v. Chr. viel hij tijdens een veldtocht in Germanië ongelukkig van zijn paard en overleed. Zijn broer Tiberius, de latere keizer, nam het opperbevel (en de Nijmeegse woning!) over.

H Romeinse weg

We volgen hier enkele kilometers het tracé van de Romeinse weg Nijmegen-Xanten. Tot enkele tientallen jaren geleden lagen langs deze weg nog enkele grafheuvels. Merk op hoe de Romeinen deze weg heel strategisch hebben aangelegd op het uiterste puntje van de heuvelrand. Tussen de bomen door kunt u een glimp opvangen van het magistrale uitzicht.

I Aquaduct

We staan hier aan het begin van de waterleiding (*aqueduct*) van de Nijmeegse legioensplaats. De Romeinen groeven op deze plek een diepe geul om bronnen (*sprengen*) aan te boren, én om op de juiste hoogte te komen voor een gelijkmatig verval van de waterleiding. Op de randen liggen nog steeds grote bergen aarde, destijds met de hand uitgegraven. Het aquaduct is circa 5 km lang.

Vermoedelijke tracé van het aquaduct (bron: Menne Kosian/RACM)

- 22 Na 800 m op kruispunt met Postweg halt houden. **J**
- 23 LA, Postweg. U rijdt over de middeleeuwse post-route van Nijmegen naar Groesbeek.
- 24 Als u het bos uit komt, asfaltweg oversteken. Pas op voor rondvliegende golfballen.
- 25 Einde weg RA, Nieuweweg.
- 26 Na 500 m - vlak voor tankstation - RA, Zevenheuvelenweg.
- 27 Einde weg LA, Burg. Ottenhoffstraat.
- 28 Einde weg RA, Dorpsstraat.
- 29 Let op: 3^e weg RA (na kledingzaak), Mooksestraat.
- 30 Bij driesprong R, Binnenveld.
- 31 Bij kruising LA, Houtlaan.
- 32 Einde weg RA en gelijk LA, Knapheideweg.
- 33 Bocht L volgen en daarna 2^e weg RA, Klein Amerika. **K**

J Water Meerwijk

Het meertje rechts achter de poort heeft in de Romeinse tijd waarschijnlijk gediend als waterbekken voor het aquaduct.

K Klein Amerika

U bevindt zich hier in het Bekken van Groesbeek. Het land is uiterst vruchtbaar door de lössgrond, fijn zand dat letterlijk is komen aanwaaien. Buiten Limburg is het de enige plek in Nederland waar deze grondsoort op grote schaal voorkomt. Vanwege de vruchtbaarheid is deze plek al vanaf de IJzertijd bewoond. In de eerste eeuw hadden de bewoners nauwe banden met het Romeinse leger, getuige de vele vondsten van Romeins aardewerk, paardentuig en duur mozaïekglas. Zouden dat Bataven kunnen zijn, die na 25 jaar diensttijd terugkeerden naar hun geboortegrond? De vondsten van vooral kledingspelden en munten doen vermoeden dat hier vlak in de buurt ook een inheems (Bataafs?) openluchtheiligdom heeft gestaan.

Impressie van een inheems heiligdom in de openlucht (bron: Kelvin Wilson)

- 34 Bocht L volgen. **L**
- 32 Bocht L en meteen RA, St. Jansberg.
- 33 Einde weg RA.
- 34 Bocht L, wordt onverhard.
- 35 Einde pad RA.

L Stuwwal

Als u naar links kijkt, heeft u een prachtig uitzicht over het Bekken van Groesbeek, aan drie kanten omklemd door de hoefijzervormige stuwwal. Links loopt de stuwwal naar Nijmegen, rechts richting Kranenburg en Kleef. Achter u ligt het zuidelijkste puntje. Probeer u zich eens de enorme ijsmassa voor te stellen: hier was de gletsjer meer dan honderd meter dik!

M Romeinse villa

Met een breedte van 84 meter is de villa van Plasmolen de grootste Romeinse woning in Nederland, en komt zelfs ook in de top tien van heel noordwest-Europa. De villa was voorzien van alle luxe en comfort, zoals vloerverwarming, een speciaal badgebouw, verschillende vertrekken, muurschilderingen, mozaïekvloeren en een terrasvormige tuinaanleg. De heer des huizes moet een bijzonder belangrijk persoon zijn geweest, waarschijnlijk een hoge officier of ambtenaar uit Nijmegen. Hij zal vaak hebben vertoefd in de lange, open zuilengang, zich warmend aan de middagzon en genietend van het magistrale uitzicht. De reconstructie ter plekke geeft de contouren aan van de villa, zowel in de breedte als in de hoogte. Zo krijgt u een indruk van de enorme omvang van het gebouw.

Landschap

De heuvelrand is een overblijfsel uit de IJstijd. Meer dan honderd meter dikke gletsjers schoven vanuit Scandinavië een enorme berg van zand, leem en grind voor zich uit. Ongeveer op de lijn Nijmegen-Xanten trok het ijs zich terug en liet een heuvelrand achter in de vorm van een stuwwal. Door regenwater sleep de steile heuvelrand af tot een gelijkmatig aflopende helling, een spoelzandvlakte. De legionairs van keizer Augustus hadden ogenblikkelijk in de gaten dat dit een ideale plek was om hun legerkamp op te slaan: hoog, vlak, en dichtbij de Waal. Ook Oppidum Batavorum en Ulpia Noviomagus lagen op de rand van deze spoelzandvlakte.

De Romeinse villa met monumentale tuinaanleg (bron: DLA+ Landschapsarchitecten)

Cuijk

Wie nog genoeg lucht heeft, kan een uitstapje maken naar Cuijk. Ga vanaf punt 39 rechtdoor en volg de bordjes Cuijk. Via het pontje komt u over de Maas, ongeveer op de plek waar in de 4e eeuw een houten brug met stenen pijlers lag. Enige jaren geleden zijn de resten van deze brug opgedoken. De brug werd aan Cuijkse kant beschermd door een fort of castellum. De vele Romeinse vondsten in Cuijk zijn te zien in Museum Ceulcum, een sfeervolle museumtoeren op nog geen 300 meter afstand van het pontje. Ga na afloop met het pontje terug, meteen LA (Cuijksesteeg), na brug Mookerplas LA (Kanaalweg), route oppakken bij no. 42.

36 Achter hek LA. Op dit pad is fietsen toegestaan. Gebruik wel uw rem, want het gaat hard het pad ligt vol bobbels en stenen.

37 Onderaan de berg, bij informatiepaneel en bankje, even de fiets parkeren en L over de beek de helling omhoog wandelen. **M**

N Mookerplas

De Mookerplas is tussen 1950 en 1970 ontstaan door de afgraving van zand en grind. Voor die tijd lagen hier heidevelden, vennen, moerassen en rivierduinen, afgewisseld met akkers en weilanden. Talrijke vondsten in dit gebied verraden de aanwezigheid van grafvelden uit de Romeinse tijd. In één van die grafvelden vond men in de negentiende eeuw een stenen sarcofaag. De plek van dit grafveld is tijdens de afgraving gespaard en ligt nu als eilandje in de plas.

O Romeinse weg

Ongeveer op de plek van het oude veer, bij de grote inham in de oever, lag een oversteekplaats van de Romeinse 'snelweg' van Tongeren naar Nijmegen. Deze weg staat ook aangegeven op de beroemde Romeinse reisgids, de Peutingerkaart. De weg liep via Maastricht over de westoever van de Maas en stak hier de rivier over, waarschijnlijk bij een doorwaadbare plaats. In de vierde eeuw bouwden de Romeinen een brug bij Cuijk en verlegden daarmee ook de oversteek. De weg is in Brabant op verschillende plekken teruggevonden: hij is daar zes meter breed, heeft verschillende lagen grind als versterking en wordt aan weerszijden begeleid door greppels. In Gelderland is het tracé van de weg goed te volgen, maar de weg zelf is archeologisch nog amper onderzocht.

De rest van onze fietsroute naar Nijmegen zullen we zoveel mogelijk de loop van deze Romeinse weg volgen.

Peutingerkaart

De Peutingerkaart is een 12e eeuwse kopie van een Romeinse wegenkaart. Het is een wonderlijk document waar het hele Romeinse rijk opstaat, inclusief steden, legerplaatsen, wegen en afstanden. Op het Nederlandse gedeelte zien we Noviomagi (Nijmegen), als knooppunt van de vier Romeinse 'snelwegen' op Nederlands grondgebied. Onze fietstocht voert over twee van die snelwegen: Nijmegen-Xanten (Colo. Traiana) en Nijmegen-Tongeren (Atuaca). Op deze laatste weg ziet u ook Ceulcum (Cuijk) liggen, waar we in de route vlak langs komen.

- 38 Vervolg uw weg. Bij de grote weg RA, Rijksweg.
- 39 1^e weg LA, Witteweg.
- 40 1^e weg RA, Riethorsterweg.
- 41 Einde weg RA, Broekweg, gaat over in Kanaalweg. **N**
- 42 Einde weg LA, Kerkstraat.
- 43 Einde weg LA, Kadeweg.
- 44 Bocht R, gaat over in fietspad. **O**
- 45 Fietspad komt uit op Maasdijk.
- 46 Einde weg LA, Rijksweg. **P**
- 47 In Molenhoek na grote kruising 1^e weg RA op fiets/voetgangerspad, Chopinstraat.
- 48 Gaat over in Kuilseweg.
- 49 Gaat over in Bosweg. **Q**

P Spoorbrug

Bij de bouw van de spoorbrug, aan het eind van de 19^e eeuw, vond men hier een Romeins grafveld. Niet vreemd, want Romeinen lieten zich graag begraven langs grote wegen. De Rijksweg volgt een stukje van die Romeinse weg.

Grafmonumenten langs een weg (bron: Maas & Van Rootselaar)

Q Romeinse weg

Zo rustig en landelijk als het hier is, zo druk zal het zijn geweest in de Romeinse tijd. Hier marcheerden honderden soldaten, zeulden handelaars met zware karren, reisden diplomaten in wiebelige koetsen en snelden koeriers van de staatspostdienst voorbij.

R Wachtpost Heumensoord

Middenin het Heumensoord, precies halverwege Nijmegen en Cuijk, zijn de resten van drie achtereenvolgende gebouwen gevonden. In de tweede eeuw stond hier mogelijk een *mansio* of *statio*, een soort wegrestaurant waar ruiters van de keizerlijke koeriersdienst van paard konden wisselen. In de derde eeuw bouwden de Romeinen er een wachtpost, die ze herbouwden in de vierde eeuw. Zijn voornaamste functie was het bewaken van de weg en het doorgeven van boodschappen door middel van

Romeinse weg Malden

- 50 **Kruising met grote asfaltweg oversteken en het onverharde pad rechts nemen! We verlaten hier eventjes de Romeinse weg.**
- 51 **Eerste pad LA en nu goed tellen: het 5^e pad RA.**
- 52 **2^e pad LA. R**
- 53 **RD, 1e pad RA.**
- 54 **Asfaltweg LA, Beukenlaan.**
- 55 **Grote weg oversteken, Driehuizerweg. S**
- 56 **Einde weg RA, weg volgen door universiteitsgebouwen: einde weg LA, meteen RA.**
- 57 **Bij verkeerslichten RA, Heyendaalseweg.**
- 58 **Als u naar het NS station wilt, sla dan LA en volg de bordjes over het snelfietspad. Als u naar Museum Het Valkhof wilt, ga dan RD. De Heyendaalseweg ligt ook op het tracé van de Romeinse weg.**

vlaggen en lichtsignalen. Zo konden de soldaten in Nijmegen snel worden gewaarschuwd, bijvoorbeeld bij een inval van de Franken. De contouren en grachten van de wachtpost zijn nog altijd te zien. Stelt u zich voor dat u op de acht meter hoge toren zou klimmen en denk daarbij voor het gemak even het bos weg: in dat geval zou u zowel Nijmegen als Cuijk kunnen zien liggen. Aan de voet van de wachtpost is de Romeinse weg teruggevonden: zes meter breed, zoals ook het tracé in Brabant, maar zonder verharding van grind. Doordat de zandige bodem hier van nature grind bevat, zal een extra verharding niet nodig zijn geweest. De loop van de Romeinse weg kunt u herkennen aan de enigszins afwijkende richting van het pad. Met enige moeite is de weg in het bos nog enkele honderden meters te volgen. Op sommige gedeelten is parallel aan deze weg nog een tweede weg ontdekt. Kennelijk hebben de Romeinse wegenbouwers in de loop van de tijd de oorspronkelijke weg een stukje moeten verleggen.

Wachtpost Heumensoord (bron: Kelvin Wilson)

59 Heyendaalseweg gaat over in Coehoornstraat en Prins Bernhardstraat. Doorrijden tot aan grote drukke singel, Oranjesingel.

60 RA over ventweg.

61 Bij 2^e kruising LA, Van den Bruggenstraat.

62 3^e straat RA, Hertogstraat. **T**

63 Aan het eind van de Hertogstraat ziet u rechts Museum Het Valkhof liggen.

S Romeinse weg

In de bebouwde kom van Nijmegen wordt het weer iets makkelijker om het hedendaagse vervolg van de Romeinse weg te ontdekken. Daar is hij namelijk geasfalteerd en heet achtereenvolgens Driehuizerweg, Heyendaalseweg en Coehoornstraat.

T Hertogstraat

Ook de Hertogstraat is onderdeel van de Romeinse snelweg. In de Middeleeuwen heette de Hertogstraat nog 'Hertsteeg'. De naam heeft niets te maken met hertogen, maar met 'heer' - het oude woord voor 'leger'. En zo'n heerstraat verwijst weer onverbidlijk naar een Romeinse oorsprong. Soms ligt het verleden voor het oprapen. Als je er maar oog voor hebt.

Doorsnee Romeinse weg

Colofon

Uitgave:

REGIONAL TOURIST BOARD ARNHEM-NIJMEGEN

rbT **KAN**

REGIONAAL BUREAU VOOR TOERISME
KNOOPPUNT ARNHEM-NIJMEGEN

Regionaal Bureau voor Toerisme KAN

Postbus 156

6660 AD Elst

www.warnhemnijmegen.nl

www.regioarnhemnijmegen.nl

Productie:

Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme

Routeontwerp, tekst en beeldredactie:

ADC Heritage, Paul van der Heijden en

Marc Kocken

Druk:

Lochemdruk, Lochem

Afbeeldingen:

ADC Heritage, Bureau Archeologie Gemeente

Nijmegen, DLA+ landschapsarchitecten,

Kelvin Wilson, Menne Kosian (Rijksdienst voor

Archeologie, Cultuurlandschap en Monumen-

ten), Museum Het Valkhof Nijmegen, Maas &

Van Rootselaar.

De inhoud van deze uitgave is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Aansprakelijkheid ten aanzien van onvolledigheden of wijzigingen kan echter niet worden aanvaard.

De Keizer te Rijk

In het voormalige Romeinse Rijk werd de wegebouw verheven tot een ware kunstvorm. Anno nu kunnen fietsers op het traject tussen Nijmegen en Plasmolen vele kilometers volgen van een 'snelweg' die dateert uit de tijd dat Romeinen en Bataven rondom 'Noviomagus' samenleefden en –werkten.

Het Regionaal Bureau voor Toerisme KAN heeft voor het gebied Arnhem-Nijmegen een aantal routes ontwikkeld die het Romeins-Bataafse verleden tot leven brengen.

Behalve deze route zijn ook verschenen:

- In de schaduw van de tempel (wandelroute Elst)
- De limes in het Betuwse land (fietsroute Overbetuwe)
- Een oase tussen de klei (fietsroute Wijchen)
- Aan de rand van het Rijk (fietsroute Zevenaar)

Kijk ook op
www.vvvnijmegen.nl
www.limes.nl
www.historischeroutes.nl